

Nederland (1848-1914)

- 1p 1 Thorbecke was al vóór 1848 lid van de Tweede Kamer. Hij had verschillende ideeën. Zo wilde hij de grondwet wijzigen, waardoor rijke burgers meer invloed kregen op het bestuur van het land. Ook wilde hij dat er meer spoorlijnen kwamen om de infrastructuur te verbeteren.

Welke begrippen passen bij de ideeën van Thorbecke?

- A liberalisme + industrialisatie
- B liberalisme + pacificatie
- C socialisme + industrialisatie
- D socialisme + pacificatie

- 1p 2 In 1896 diende de regering een wetsvoorstel in om meer mensen kiesrecht te geven. Er waren Kamerleden die dit wetsvoorstel niet ver genoeg vonden gaan. Daarom wilden zij het voorstel op enkele onderdelen wijzigen.

Van welk recht maken de Kamerleden gebruik als zij het voorstel willen wijzigen?

- A van het recht van amendement
- B van het recht van budget
- C van het recht van initiatief
- D van het recht van interpellatie

Gebruik bron 1.

- 1p 3 In de bron wordt door de minister een uitbreiding van het kiesrecht voorgesteld.

→ Welke uitbreiding van het kiesrecht wordt bedoeld: **caoutchouc** of **census**? Verklaar je antwoord met behulp van de bron.

Doe het zo:

De uitbreiding van het kiesrecht die wordt bedoeld is: ... (kies uit: caoutchouc / census), omdat ... (geef verklaring met behulp van de bron).

Gebruik bron 2.

- 2p 4 In 1897 begon een onderzoek naar de toestand van woningen in het centrum van Amsterdam. Vlak na dit onderzoek werd de Woningwet aangenomen. Veel liberalen stemden vóór de invoering van deze wet, hoewel dit eigenlijk niet paste bij hun ideeën.
- Geef een reden waarom de Woningwet eigenlijk niet paste bij de ideeën van veel liberalen.
 - Geef, met behulp van de bron, een verklaring waarom veel liberalen toch vóór de Woningwet gestemd hebben.

Doe het zo:

De Woningwet paste eigenlijk niet bij de ideeën van veel liberalen, omdat ... (geef een reden).

Veel liberalen stemden toch vóór de wet, omdat ... (geef een verklaring met behulp van de bron).

- 1p 5 Een omschrijving van een politiek leider:
Deze persoon richtte de eerste politieke partij in Nederland op. Hij was eerst Tweede Kamerlid en later minister-president. Hij vond het belangrijk dat het geloof een rol zou spelen in het bestuur van het land. Zijn aanhangers werden de 'kleine luyden' genoemd.
- Noem de naam van de politiek leider die beschreven wordt.

Gebruik bron 3.

- 1p 6 Bij welke politieke stroming past de boodschap van de politieke prent? Licht je antwoord toe met behulp van de bron.

Gebruik bron 4.

- 1p 7 In de bron wordt verwezen naar 'dit onmisbare politieke wapen'. Dit 'politieke wapen' hoort te staan op de plaats van de stippellijn.
- Welk politieke wapen wordt bedoeld?

Gebruik bron 5.

- 2p 8 De bron gaat over een 'onderlinge strijd'.
- Welk historisch begrip wordt gebruikt voor deze 'onderlinge strijd'?
 - Geef een economische reden voor deze 'onderlinge strijd'.

Doe het zo:

historisch begrip: ...

economische reden: ...

bron 1

Een voorstel van een minister (1896):

Iemand mag stemmen als hij ten minste aan één van de volgende voorwaarden voldoet: het betalen van belastingen, het bezitten van spaargeld, het hebben van bepaalde diploma's, het bezitten van een woning of het verdienen van een bepaald loon.

bron 2

Uitslag van een onderzoek naar woningen in Amsterdam (1897-1900):

aantal kamers in een woning:	woningen met gebreken:	toiletaansluiting op het riool:
1 kamer 37%	vocht 35%	niet aangesloten 54%
2 kamers 26%	stank 24%	aangesloten 46%
3 kamers 21%	rook 22%	

bron 3

Een politieke prent over armoede in een arbeidersgezin (1910):

Dilemma.

„Hij zou misschien nog leven, als hij niet zoo hard had moeten werken. Maar als hij niet zoo hard had gewerkt, had hij niet kunnen leven.”

Toelichting

Bovenaan staat: dilemma (= een moeilijke keuze).

Onderaan staat: “Hij zou misschien nog leven, als hij niet zo hard had moeten werken. Maar als hij niet zo hard had gewerkt, had hij niet kunnen leven.”

Op de achtergrond ligt haar echtgenoot dood op bed.

bron 4

Een oproep voor een demonstratie (1912):

**Sociaal-Democratische Arbeiders-Partij
in Nederland**

Op Rode Dinsdag

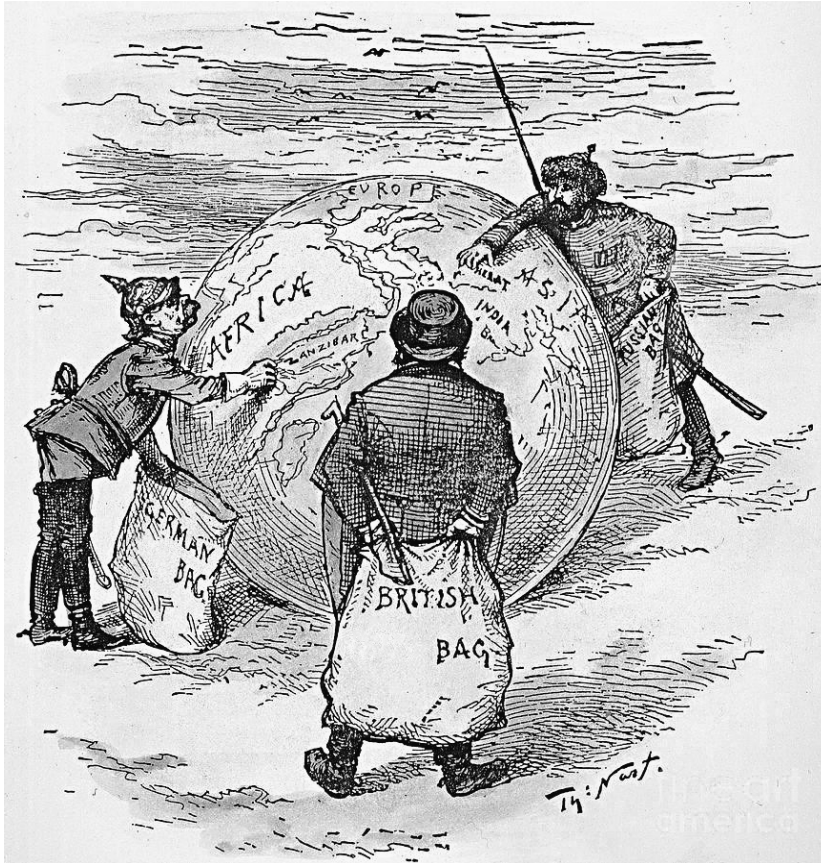
gaan alle georganiseerde arbeiders naar Den Haag
om te demonstreren voor onze belangrijkste eis.

onze eis is

Kom op voor de verovering van dit onmisbare
politieke wapen in de klassenstrijd!

bron 5

Een spotprent over de onderlinge strijd om Afrika en Azië rond 1885:

Toelichting

De persoon links stelt Duitsland voor, in het midden Groot-Brittannië en rechts Rusland. Ze hebben alle drie een zak bij zich waar ze al graaiend en hebberig Afrikaanse en Aziatische landen in stoppen (een *bag* is een zak).

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.